

Kadar čez gozdove rjovejo viharji, drevesa se svojih korenin zavedo

in zavedo se jih tembolj močno, čim teže so zrastle iz zemlje in čim trši je bil boj za obstanek — za prebujenje. Razmišljam! Kaj je kultura? Kaj nam vendar pomeni kulturni praznik?

Dostokrat mislim, kaj je kultura. Ali je knjiga kultura? Knjižnica — kultura? Umetniška slika, muzej, godba, petje, gojitev telesne prožnosti, lepo pohištvo, lepe stavbe — ali je to kultura? Verjetno je to res kultura v takem navadnem pomenu besede. Meni se končno zdi kultura, kultura je imeti korenine, korenine v času in prostoru ter rasti, rasti iz takih korenin v človeške smisle. To je, se mi zdi, kultura!

Pa literatura? V čem se svet spreminja, v čem se spreminja literatura? Kje je razlika? No, zdi se mi: gošča je zdaj večja iz leta v leto; taka gošča, da je včasih kar težko dobiti pregled, ločiti pravega umetnika od pisatelja, ki ne zna razodeti svojega duha. Vendar pred nami stojijo velike vrednote — Shakespeare, Goethe, Cankar, Prešeren, ti so nam orientacija slej kot prej.

Prešeren, pesnik, umetnik, človek. Da, samo to, kar smo mi vsi in obenem toliko več, tako nedosegljiv. Človek je umrl, toda njegov odnos do sveta učinkuje naprej na ljudi, a ne tako kot v življenju, ampak veliko močneje; njegov učinek se stopnjuje, raste kot vse živo in brez prestanka in konca.

Gre za samobitnost duha, za posebne miselne in duševne odzive na svet, za poseben notranji obraz, ki se v vrednejših delih razodene do pomembne človeške globine in zato do splošne vrednote. Vemo, da njegova dela in dela ostalih naših zavednih glasnikov svoje dobe niso bila le človekova estetska igra, ampak tudi boj, boj za lepoto in vsebino, s katerima se človek bistri in krepi osebno in družbeno bit.

J. Stritar je v svojem razmišljanju napisal takole: »Ko bi se sklicali narodi pred sodni stol, naj se izkažejo, kako so gospodarili z izročeniimi talenti, kako se je vsak po svoje udeležil vesoljne človeške omike: smel bi se mali slovenski narod brez strahu pokazati med drugimi z dobro knjigo, kateri se pravi: Prešernove Poezije.

In res, to je umetnina zase, ki nosi očiten žig izjemnega duha, duha, v katerem si trdno stojita v ubranem ravnotežju dve skrajnosti, obe razviti do najvišje mere: čustvena razgibanost, globoko občutljiva za vse človeštvo in jasna, urejajoča zavest; strastno vitalna čustva in izbrušen intelekt. In prav ti živi skladnosti dveh nasprotij, skladnost pekla in neba, skladnost človeške bolečine in človeškega spoznanja, daje tem delom tako določen in izrazit pečat notranje, v sebi zaokrožene popolnosti in dokončnosti.

Ceniti moramo te pridob-

ljene in za nas tako pomembne stvaritve. Poznamo, ali poskušamo jih razumeti tako, kot so nastajale, tako kot so bile dane nam posameznikom, nam narodu in cenimo to. Zavedamo se in upoštevamo, da je usoda slovenskega pesnika znotraj lastnega naroda v glavnem nihala med dvema v bistvu enako nečloveškima poloma: med žrtvijo in mitom. Prvo je bilo posamezniku ponavadi podarjeno za življenje, drugo pa po smrti. Le v delu za narod ostane človek večno živ. Kot vitez brez meča je narod brez kulture. Ne, še več! Pero je orožje, uspešnejše od

meča. In človek, pravi umetnik bo večno živel, bo naš, narodov. Njegova usta in njegovo srce bo govorilo iz roda v rod, ko bo njegovo telo že zdavnaj segnilo v grobu. Njegova prava umetniška beseda, odkrita beseda, ki je privrela iz njegovega srca, bo živela.

In ljubiti jezik se pravi ljubiti človeka, ljubiti njegovo srce, njegove napore, njegovo zgodovino. Ljubiti jezik se pravi verjeti v človeka, v človeštvo, v življenje, v slovenstvo.

Na nas, na našem delu je, da čas teh imen ne bo nikoli izbrisan.

Marinka Cvetko

Rezultati proizvodnje v januarju

V januarju je delovna organizacija kot celota količinski plan eksterne proizvodnje dosegla 100 %, vrednostni plan pa 96 %. Takšen uspeh bi bil zadovoljiv, če bi temu sledila tudi realizacija. Odpremljena količina je sicer 1.111 ton, vrednost prodaje pa zaostaja 22 % za planirano. V letni plan smo namreč vnesli predvidene cene v letu 1980, ki pa v prvem mesecu niso bile dosežene, saj nam je znano, da je postopek odobritve novih prodajnih cen dolgotrajen. Tudi izvoz je po teži večji od predvidenega, vrednostna izpolnitev pa zaostaja 25 %. Večji del izvoza je bilo realiziranega na konvertibilno področje.

TOZD vijakarna je težinski plan presegla 3 %, komadni pa ni bil v celoti dosežen. Primanjkovalo je namreč naročil za zakovice drobnih dimenzij in za žičnike. Realizacija je bila po teži večja od planirane za 22,9 %, vrednostno pa ni dosežena zaradi realiziranih prodajnih cen, ki so nižje kot planirane. Za nekatere vrste izdelkov je primanjkovalo materiala, kot npr. za nekatere dimenzije lesnih vijakov, za aluminijaste zakovice in razcepke, pa tudi oskrba z nekaterimi vrstami pomožnega materiala ni bila najboljša.

Proizvodnja v TOZD verigarna je presegla planiran ob-

seg količinsko in vrednostno. Realizacija pa znatno zaostaja. Proizvodni plan je bil dosežen zelo neenakomerno po posameznih skupinah izdelkov. Zaradi pomanjkanja nekaterih vrst pomožnega materiala niso mogli kompletirati vseh snežnih verig za osebna vozila. Zelo zaostaja proizvodnja verig z grabeži in zaščitnih verig, ker ni na razpolago ustreznega reprodukcijskega materiala. To vsekakor ni pozitivno, saj gre tu za proizvodnjo akumulativnih proizvodov in pomeni izpad dohodka, na drugi strani pa poslabšuje odnose s poslovnimi partnerji zaradi zamujanih dobavnih rokov. V TOZD verigarna v glavnem ne primanjkuje naročil, saj moramo celo nekatera odklanjati zaradi omejenih kapacitet.

TOZD sidrne verige je plan proizvodnje dosegla 91,6 % količinsko in 79,2 % vrednostno. Realizacija je količinsko večja od predvidene, vrednostno pa zaostaja za 19,2 %. Za nekatere vrste izdelkov je primanjkovalo naročil. Precejšen del proizvodnje je bil namenjen internemu trgu za TOZD kovačnico za kompletiranje bremenskih verig in dvoveržnih transporterjev. Precejšen del odpreme je bilo namenjeno za izvoz, kar je povzročilo nižje doseženo povprečno prodajno ceno.

TOZD kovačnica je plan proizvodnje presegla 12 %, vendar zelo neenakomerno po posameznih skupinah izdelkov. Za interni trg je plan 100 % dosežen. Primanjkovalo je nekaterih vrst materiala, kar je onemogočalo normalen potek proizvodnje. Neusklajenost kapacitet termične obdelave je povzročila manjšo proizvodnjo locnjev.

TOZD orodjarna je izpolnila proizvodni plan 95,3 %. Težave, ki spremljajo proizvodnjo orodja, se ponavljajo iz meseca v mesec. Osnovni problem je še vedno pomanjkanje ustrezne delovne sile.

TOZD vzdrževanje je plan proizvodnje dosegla 81,8 %. Proizvodnja je znatno manjša kot v decembru, saj so konec leta zaključili številne delovne naloge.

TOZD industrijska oprema je proizvodni plan presegla, plan realizacije pa zaostaja za 32,4 %. Vzrok je pomanjkanje nekaterih sestavnih delov, predvsem iz uvoza. Kljub restrikcijam uvoza bomo morali te dele dobiti, saj bo v nasprotnem primeru otežkočena realizacija končnih izdelkov iz programa industrijske opreme. Proizvodni plan je po posameznih skupinah zelo različno dosežen, kar je posledica ne-

uskajenosti potreb trga in razpoložljivih kapacitet.

Ob koncu februarja bomo na zborih delavcev potrjevali zaključni račun za preteklo leto, istočasno pa sprejemali tudi rebalans plana za letošnje leto glede na sprejeto resolucijo o politiki zvajanja družbenega plana SRS in Občine Radovljica. Pripravljen je tudi program ukrepov za izvajanje stabilizacije v letošnjem letu. Sprejemanje vseh omenjenih aktov in predlogov ne sme biti le formalnost, saj se moramo zavedati resnosti stanja, v katerem smo. Glede na poslovne rezultate v preteklem letu je dosežen prihodek od prodaje v januarju občutno prenek, da bi z njim pokrili vse nastale materialne stroške in oblikovali dohodek v primerni višini, ki bi zadoščal za pokrivanje vseh obveznosti iz dohodka ter zagotavljal izplačilo normalnih OD. Sprejeti dogovor o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1980 nas obvezuje, naj bo rast osebnih dohodkov 25 % počasnejša od rasti dohodka. To je eno najvažnejših določil dogovora, ki ureja tudi ostala področja delitve, med drugim tudi višino sredstev skupne porabe. Zaradi različnega ekonomskega položaja posameznih TOZD bomo skušali doseči, da bi se uresničevanje družbenega dogovora kontroliralo na ravni DO. Takšno pripombo so posredovale tudi ostale DO v okviru SOZD SŽ in še nekatere večje delovne organizacije v okviru občine Radovljica.

M. K.

Niti ne vem, zakaj stremljenje po socializmu imenujemo poti, največkrat so to brezpotja in skozi je treba najti izhod

V. Vlahović

Kadar gredo na boj možje, vojska, ki jo je ustanovila država, odrasli možje, zahteva to njihova dolžnost do domovine. Kadar pa gredo na boj prostovoljno otroci dvanajstih, štirinajstih, petnajstih in šestnajstih let, vedo, da bodo v njem padli, tedaj to ni več dolžnost, tedaj je to nečloveško junaštvo mladih ljudi, ki žrtvujejo sebe, čeprav v življenje niti stopili niso, da bi bili bodoči rodovi srečni.

KPJ, s Titom na čelu, je bila tista sila, ki je povedla narode Jugoslavije v boj za nacionalno in socialno osvoboditev, ki je v tem boju dala idejo, smisel, cilje, svoje izkušnje in na njih utemeljeno organizacijo in kadre. Z zmogovitim koncem 2. svetovne vojne in NOB so bili pri nas postavljeni temelji za graditev socialistične in samoupravne družbe.

Delavski razred Slovenije, pod vodstvom KP, je zavestno prevzel nase odgovornost za usodo in prihodnost slovenskega naroda. Velik trud, vpliv in zahvala gre tvorcu sodobne zgodovine jugoslovanskih narodov in narodnosti, graditelju novih socialističnih odnosov in samoupravljanju, Edvardu Kardelju.

Žal praznujemo že obletnico njegove smrti in se hkrati spominjamo njegovega velikega prispevka, ki bo živel med nami in katerega bomo dopolnjevali in gradili v duhu zastavljenih idej. Vse življenje se je boril za našo skupno stvar, za stvar vsega človeštva. V zadnjih desetletjih mirnega življenja smo z njegovo pomočjo, z resnično svobodo in neodvisnostjo, dosegli mogočne uspehe v materialnem in kulturnem razvoju, zlasti pa v graditvi socialistično samoupravnih odnosov, krepitvi bratstva, enotnosti in nacionalne enakopravnosti ter politike neuvrčenosti. Vemo, da v praksi uresničujemo plemenite ideale, za katere so žrtvovali življenje najboljši sinovi in hčere naših narodov. Vedeli so, da jim nihče ne bo prinesel svobode, če se zanjo ne bodo sami bojevali, tov. Kardelj pa nam je utrl in začrtal pot, ki smo jo dolžni nadaljevati le mi sami.

Za človeštvo, za človeško skupnost se bodo vstajali in upori zoper nasilje, želja, da se s samoupravljanjem izpolni obljuba socializma s človeško podobo, nekoč v prihodnosti strnile v en sam zgodovinski dogodek. Dogodek — redek in velik na naši poti skozi čas, kjer zvečine zaznamujemo spricho nesrečnih okoliščin zgodovinske mejnike le porazi in katastrofe. Nekoč smo ne samo imeli prav — to imamo zmeraj, kajti zgodovina tako piše — marveč tudi uspeli.

Za nas, ki živimo s temi dogodki, s temi trenutki, za nas, ki živimo in doživljamo, to niso kratki momenti v času. So naše življenje! In naj smo še tako neučakani, moramo uvideti, da trajajo tudi po našem času. Ob izvajanju uspehov in napak, srečnih idej in blede povprečnosti poleta in rutine, pričakovanj — morda pretiranih in razočaranj — morda prežgodnjih — tudi mi sodelujemo pri zgodovinskem dogajanju. V nekem trenutku se nam dozdeva, da smo našli rešitev, v drugem pa spet, da je vse postalo vprašanje.

Človek se ne more prijetno počutiti v pretesnih čevljih in preozki obleki. Ne more niti pošteno dihati, se razvijati in svobodno gibati. Podobno je tudi z družbo. Ko postane bolj zrela in bogatejša, začne spreminjati svoje zastarele predpise in se drugače obnašati. Prilagajati jih začne novim potrebam. Najvažnejša med pred-

pisu pa je ustava. To listino samoupravljanja je utemeljitelj samoupravljanja Edvard Kardelj podal 1963. leta na skupščini in dejal, da so šle vse dosedanje ustavne spremembe »v korak z našo revolucijo, pri tem, da je bil vedno v središču pozornosti razvoj samoupravnih odnosov in ljudske oblasti...!«

Bil je človek velikih idej, ki niso ostale prazne besede, vendar realna dejstva, ki so se uresničevala in ki se nadaljujejo v življenje, v lepšo bodočnost našega naroda.

Obljubljamo, da bomo njegovo veliko delo nadaljevali z željo, ki jo je imel tudi sam: »Nič, kar je bilo ustvarjenega, nam ne sme biti tako svetlo, da ne bi moglo biti preseženo in da se ne bi umaknilo tistemu, kar je še bolj napredno, še bolj svobodno, še bolj človeško!«

Marinka Cvetko

Kje je bistvo stabilizacijskih ukrepov

Ne da bi podcenjevali katerikoli ukrep, ki pomeni kakršenkoli prihranek oziroma prispevek k večjemu dohodku in s tem k stabilnejšemu gospodarjenju, je vendarle potrebno opozoriti, da ne kaže svojih moči pretirano trošiti na manj pomembnih ukrepih in zapirati oči pred dejstvom, da gre pri sedanjih predlogih za bistvene in za dopolnilne ukrepe. Zato bi bilo prav, da se med temi potegne jasna meja in da pretežni del naše pozornosti posvetimo in usmerimo v ukrepe, ki nam bodo prinesli bistveno večji dohodek. Četudi upoštevamo pomembni faktor, kot je politika cen naših izdelkov, je vendarle mogoče trditi, da bo večji dohodek predvsem rezultat večje produktivnosti našega lastnega dela. To pa pomeni izdelati več izdelkov v ustrezni kakovosti in seveda tudi ob ustreznem gospodarjenju s sredstvi, s katerimi upravljamo. Če upoštevamo to dejstvo, potem lahko tudi trdimo, da so bistveni ukrepi tisti, ki nam zagotavljajo doseganje tega cilja, to pa z drugimi besedami pomeni doseganje in preseganje zastavljenih planskih obveznosti. Rezultati gospodarjenja v januarju nam dajo misliti. Kljub temu da se že od konca preteklega leta govori o stabilizaciji in tudi že o konkretnih ukrepih, se to na rezultatih gospodarjenja, na doseganju planskih obveznosti v januarju prav nič ne pozna. Torej bi se vendarle morali vprašati, ali smo se stvari lotili na pravem mestu ali smo prijeli bika za roge ali za rep.

Zamisliti se moramo predvsem zato, ker čas beži in zamud pri izpolnjevanju plana v kasnejših mesecih ne bo možno več nadoknaditi. Če se torej sklicujem na izpolnjevanje plana in preseganje planskih obveznosti kot na svetinjo in luč, ki nam pomeni izhod iz težav in stabilizacijo, potem bi bilo logično, da bi pred postavljanjem stabilizacijskih ukrepov analizirali vzroke, zakaj pri izpolnjevanju s planom zastavljenih ciljev prihaja do odstopanj in na katerih mestih v tej VERIGI se pojavljajo slabi členi, ki jih bo slej ko prej potrebno zamenjati. Če si dovolim nadaljnje razmišljanje v tej smeri, potem bi dejal, da teče glavni tok dogajanja v poslovnem procesu od nabave preko priprave do proizvodnje in prodaje.

Zato trdim, da je za dobro delovanje organizacije kot celote potrebno do podrobnosti utrditi ustrezno funkcioniranje tega osnovnega kroga, v katerega je potem potrebno uspešno vključevanje ostalih. To pa pomeni vzpostaviti tako organizirane odnose in relacije, ki sami po sebi ne bodo pomenile ozkega grla za normalen pretok in ki bodo na podlagi povratnih informacij stalno sposobni prilagajati se novemu stanju in zahtevam iz katerekoli strani, to je trga, proizvodnje in od drugod. Taka organiziranost bi imela v sebi moč sodelovanja in skupnega reševanja problemov na strokovno visokem nivoju, ne pa z vidika ozkega kroga posa-

meznega dela delovne skupnosti ali TOZD.

Nadalje se postavlja vprašanje, kako prej navedene cilje, to je doseganje plana, uresničiti. Kako slehernega zainteresirati, da se bo zavestno vključil v ta prizadevanja, kako pokazati posamezniku, da se bo njegov osebni interes uresničil le, če se bodo uresničili interesi kolektiva v celoti, da se bo interes TOZD realiziral le, če bomo vsi delovali v cilju interesa cele delovne organizacije.

Mislim, da bomo vse to dosegli le, če bomo ustrezno uredili medsebojne odnose pri pridobivanju dohodka, če bomo uredili odnose pri razporejanju dohodka in ne nazadnje, če bomo delili sredstva za osebne dohodke na podlagi stimulativnih meril in če si bomo zastavljali natančno izdelane mesečne operative plane, katerih doseganje bo osnova za delitev sredstev za osebne dohodke.

Vsega navedenega sedaj nimamo, vsaj v ustrezni kvaliteti ne, in bojim se, da nam mnogokje manjka tudi pripravljenosti za spreminjanje stanja, čeprav smo načelno vsi za stabilizacijo. Vprašanje pa je, kdo je pripravljen zaradi stabilizacije tudi več in bolje delati.

Da je temu res tako, lahko ugotovimo na podlagi dejstev, da se skoraj nihče ne trudi, da bi kot stimulacijo uvedli merila za boljše izkoriščanje delovnega časa in strojnih kapacitet, za zmanjšanje izmeta,

za manjšo porabo orodja, da bi bili programi dela v skupnih službah napravljeni tako, da bi predstavljali solidno osnovo za nagrajevanje učinkovitosti delavcev v skupnih službah, in še bi lahko naštevali.

Ne trdim, da se to lahko reši čez noč, niti ne, da bi samih osnov in meril učinkovitosti ne bo treba še dopoljevati in spreminjati, toda če jih ne bomo pričeli uporabljati, jih tudi ne bomo mogli prilagajati svojim potrebam, za doseganje boljših rezultatov dela.

V naši sredini je še vedno preveč prisotna miselnost, da si lahko posamezne skupine izboljšajo svoj materialni položaj na račun drugih skupin in delov delovne organizacije. Prav zaradi take miselnosti ne more priti do sporazuma, kakšna masa osebnih dohodkov za sedanjo produktivnost dela pripada posamezni enoti in nam bolj kot jasni odnosi pri razporejanju dohodka ustreza nedoločeno stanje, v katerem nihče ne ve, čigav dohodek v resnici deli za osebne dohodke. Čim dlje bo trajalo tako stanje, slabše bo to za našo produktivnost. Kakor hitro bodo ti odnosi urejeni, bo vsaka enota zainteresirana, da s svojimi sredstvi razumno razpolaga in bolje nagrajuje tiste, ki več prispevajo k povečanju dohodka. S tem pa bodo naša prizadevanja za stabilizacijo dosegla enega od svojih poglobitvenih smotrov.

Vladimir Silič

Socialna politika in sindikati

Delavci, zaposleni v temeljnih organizacijah združenega dela, kot nosilci socialne politike ne morejo biti poznavalci vseh vprašanj, ki se dnevno ponujajo v razmišljanje. So področja, ki zahtevajo posebno znanje, specializacijo oziroma dobro znanje in poznavanje. Drobna raznolikost problematike, ki ponuja vsakodnevno razreševanje na socialnem področju, terja razen znanja tudi organizacijske sposobnosti, ki jim bo včasih kos le strokovnjak za ozko specializirano področje.

Strokovno obravnavanje problematike s področja socialne politike bomo zato morali v bodoče reševati tako, da se bodo s posameznimi področji ukvarjali za to usposobljeni ljudje. To so denimo nujno potrebni socialni delavec, psiholog, varnostni inženir, obratni zdravnik ipd. Razen omenjenih ljudi, ki so poklicno usposobljeni za delo na svojem meri uveljavljajo tako imepodročju dela, se v vedno večnovani animatorji. To naj bi bili poznavalci dejavnosti v prostem času, ki morajo poznati potrebe in želje delavcev, da bi lahko delovali pri dvigu splošne izobrazbe in kulturne ravni delavcev, pri usmerjanju aktivnosti, ki koristijo njegovemu zdravju, splošnemu počutju itd. in obenem koristijo nalogam, ki jih ima delavec v delovni organizaciji, kjer dela. Nadaljnja zelo pomembna naloga animatorja je, da deluje med delavci tako, da bi le-ti v celoti dojemali pomen in koristi menjave dela med kulturnosocialnim področjem in gospodarskimi dejavnostmi. Poseben tip poznavalca in organizatorja je organizator rekreacijske dejavnosti. Pri tem je naloga osnovnih organizacij zveze sindikatov, da kjer ni strokovno usposobljenega človeka oziroma delavca za določeno področje uresničevanja socialne varnosti in izobraževanja delovnih in splošnih življenjskih razmer delavcev, deluje tako, da do tega čimprej pride. To pomeni, naj bi bile za načrtovanje in izvajanje nalog na posameznih področjih dela zadolžene strokovne službe oziroma strokovni timi, sestavljeni in za to delo in na teh področjih usposobljeni ljudje. Interese delavcev bi morali uresničevati tako, da bi bili z njimi v kar se da tesnem kontaktu. Med seboj bi morali biti povezani, saj bi le tako njihovo delovanje odražalo interese in želje neposrednih nosilcev socialne politike.

Osnovne organizacije zvezi sindikatov in družbenopolitem delovale tudi z načrtnim in stalnim usposabljanjem svojih članov, da bodo člani izvršnih odborov OOSZ oziroma sindikalni poverjeniki lahko uspešno opravljali svoje naloge pri poglobljanju vsebine dela in pri iskanju novih oblik socialne politike v TOZD in DSSS.

Socialna politika je na določeni stopnji naše družbe celotna družbeno aktivnost, katere cilj je, da ureja področja

socialnega razvoja. Če razumemo s socialnim razvojem življenjske, delovne in splošne družbene razmere, v katerih živijo ljudje v naši družbi, tedaj je mogoče socialno politiko opredeliti tudi s temi pojmi. Socialna politika je sistematična, organizirana in programirana dejavnost, usmerjena v razvijanje takšnih življenjskih, delovnih in splošnih družbenih razmer, ki pomenijo uresničevanje socialne varnosti. Socialna varnost je v najširšem smislu opredeljena z ustavo in se uresničuje po načelu vzajemnosti in solidarnosti.

V našem samoupravnem socialističnem sistemu vsebina socialne politike, njeni nosilci in instrumenti niso nekaj nespremenljivega. Kot se nenehno razvijajo sile, tako se razvija in spreminja tudi vsebina, nosilci in instrumenti socialne politike. Potemtakem ima socialna politika izrazito dinamičen značaj, kar pomeni, da se prilagaja potrebam in možnostim razvoja. Ker pa so za dosego vsakega socialnega smotra nujno potrebni ekonomski viri, moramo pri njihovem uresničevanju vselej izhajati iz tega, koliko materialnih sredstev imamo na voljo za njeno uresničevanje.

Ze Marx je dejal v svoji kritiki gotskega programa, da pravica ne more biti večja kakor njena ekonomska podlaga in z njo pogojena kulturna raven življenja. Kljub temu, da obravnavamo socialno politiko in socialni razvoj kot relativno samostojno družbeno dejavnost oziroma razvoj, vselej izhajamo od dosežene stopnje gospodarskega razvoja. To pomeni, da sta socialna in gospodarska politika med seboj povezani in druga drugi pogojeni. Temeljni pogoj za povečanje sredstev, s katerimi je moč povečati oziroma izboljšati doseženi nivo življenjskih, delovnih in splošnih družbenih razmer, so razpoložljiva sredstva. Ker delimo le toliko, kolikor smo ustvarili, moramo biti pri načrtovanju in uresničevanju socialnega razvoja vselej zavestni, da je povečanje socialnih pravic pogojeno z večjim dohodkom v posameznih TOZD in s tem obenem povečanje narodnega dohodka. Povečanje sredstev za skupne potrebe je mogoče doseči s povečanjem produktivnosti dela, oziroma z boljšo organizacijo dela, z boljšim izkoristkom znanja in delovnega časa, s tehnološko delovno disciplino, boljšim izkoristkom proizvodnih zmogljivosti, surovin itd. Bitka za večjo produktivnost je obenem bitka za hitrejši socialni razvoj. To pomeni, da so nosilci socialne politike delavci v združenem delu, organizirani v TOZD, v delovnih organizacijah in drugih organizacijah združenega dela. Bistvo z ustavo uveljavljenih odnosov v združenem delu je, da mora biti delavec v TOZD nosilec vseh pravic in seveda tudi obveznosti ter odgovornosti, ki nastanejo v združenem delu in v družbi kot taki. To pomeni, da so delavci tudi nosilci socialne politike. V motivu gospodarjenja

vsake TOZD je namreč vgrajeno izboljšanje delovnih, življenjskih in splošnih družbenih pogojev, kar pomeni, da ima tudi gospodarjenje razen ekonomskega tudi socialno obeležje. Nosilci morajo biti potemtakem isti, kot so nosilci ekonomske politike in politike nasploh, to so delavci v združenem delu. Velik del socialne politike uresničujejo delavci v samih TOZD, ko uresničujejo v sklopu načrtovane politike razvojno rast življenjskega standarda zaposlenih, kot so: stanovanja, družbena prehrana, regresiranje letnega oddiha, varstvo pri delu, otroško varstvo, preventivno zdravstveno varstvo, solidarnostna

Naloge ZK v sedanjem obdobju

V petek in soboto, 8. in 9. februarja 1980 je komite občinske konference ZK Radovljica organiziral dvodnevni seminar za sekretarje osnovnih organizacij in člane občinske konference ZK. Ob izobraževalno posvetovalni obliki dela so bile izpostavljene aktualne naloge ZK v sedanjem času na področjih:

— Delovanje osnovnih organizacij ZK v delegatskem sistemu s poudarkom na metodah in načinih dela.

— Vključevanje osnovnih organizacij ZK v stabilizacijska prizadevanja in naloge pri pripravi srednjeročnih planskih dokumentov.

— Idejnopolitično usposabljanje.

Seznanjeni smo bili tudi z oceno političnega položaja in obrambnimi možnostmi naše občine.

Poudarili smo aktivno vlogo ZK, ki naj se odraža s tem, da morajo imeti osnovne organizacije ZK stališča ob vseh bistvenih vprašanjih današnjega časa in aktivnosti. Da bi bilo to možno, bo treba vzpostaviti učinkovit informativni sistem in zahtevati aktivno vlogo članstva ZK, njenih delegatov in funkcionarjev. S stalnim in kritičnim ocenjevanjem lastnega dela bomo ta proces pospešili.

Zelo pomembno je, da pri soočenju upoštevamo načelo demokratične razprave in dialoga in da cilje dosegamo s prepričevanjem, osebnim vzgledom, spodbujanjem in tovariško kritiko.

Analiza delovanja ZK, ki je bila izdelana na občinski ravni po peti seji CK ZKS, je pokazala na nekatere slabosti, ki jih bo treba hitro odpraviti. Spremembe in dopolnitve statutarnega sklepa o organiziranosti in delovanju občinske organizacije ZK, ki so pravkar v obravnavi, poleg teh ugotovitev upoštevajo tudi:

— pobude, ki so bile dane o kolektivnem delu in odgovornosti;

— uvedbo enoletnega mandata in

— nove oblike in metode dela.

Močno smo poudarjali naloge v zvezi s stabilizacijo, pri

pomoč in drugo. Drugi večji del delavci uresničujejo preko samoupravnih interesnih skupnosti in krajevne skupnosti. Ne glede na to, ali delavci uresničujejo socialno politiko v TOZD ali delovni organizaciji, sem trdno prepričan, da so zahteve in želje aktiva Zveze borcev in KOOZS DO ustavno in zakonsko opravičene, saj so nosilci socialne politike vedno le delavci v združenem delu. Socialna politika je tedaj dejavnost, ki je v interesu delavcev in izraz njihove volje, potrebe ter rezultat njihovih odločitev. Zato do zaposlitve takega delavca mora čimprej priti. Vsem tistim pa, ki napačno pojmujejo in tolmačijo, da naj bi socialni razvoj potekal avtomatično vzporedno z gospodarskim razvojem ali pa celo, da socialni delavec pri

nas ni potreben, so v veliki zmoti.

Socialna politika ne bi smela biti usmerjena le na skrb za nezaposlene, socialno ogrožene, varstvo otrok in podobno, ampak bi morala zajeti širše interese delavcev in družbe kot celote.

Socialni avtomatizem in socialni demagogizem se neredko povezuje tudi z nepravilnim kritiziranjem. Vsaka kritika je lahko pozitivna le, če je tudi ustvarjalna. Zato mora temeljiti na realni možnosti in omeni socialnih razmer in na prav taki omeni pogojev za njihovo spreminjanje. To v premislek vsem tistim, ki socialne politike ne poznajo, jo nčejo razumeti ali bolje rečeno nimajo posluha do reševanja socialne politike.

Jože Hozjan

čemer moramo biti zelo konkretni in se izogibati splošnim ugotovitvam in načelnim razpravam. Pri reševanju teh vprašanj se moramo znebiti formalizma in nestrokovnega pristopa. Na področju priprave plana in stabilizacijskih ukrepov bomo komunisti zasledovali predvsem naslednje cilje:

— izpolnjen samoupravni vidik — kar pomeni utrjevanje družbenoekonomske vloge delavca v pripravljanih planskih dokumentih;

— ekonomski vidik — kar pomeni v okviru razpoložljivih možnosti doseči optimalen napredek v materialni osnovi družbe in s tem boljši družbeni in osebni standard delavcev.

Kot že tolikokrat smo tudi tokrat poudarili, da se komunisti lahko uspešno lotevamo raznolikega področja našega

delovanja le, če bo izobraževanje v naših vrstah stalen proces.

Poleg organiziranih oblik izobraževanja posebej poudarjamo individualno politično izobraževanje.

Naloge ZK pri krepitvi ljudske obrambe in družbene samozaščite nalagajo osnovnim organizacijam ZK ob spremembi nekaterih sistemskih zakonov še posebne odgovornosti.

Seminar je bil zelo koristno vodilo in osnova za nadaljnje delo osnovnih organizacij ZK. Glede na nekatere skupne naloge pa bi bilo smotrno, da se osnovne organizacije v naši delovni organizaciji čimprej dogovorijo o horizontalni povezanosti dela in enotni akciji.

Gvido Melink

Ob dnevu žena

Bliža se 8. marec, praznik žena. Zopet bomo kupili najrazličnejša darila, jih podarili za praznik ženam, materam, potem pa zopet za eno leto pozabili, čemu je ta praznik sploh namenjen.

7. marca 1910. leta so na konferenci v Köbenhavnu žene vsega sveta na predlog Klare Zetkin sprejele sklep, s katerim so proglasile 8. marec za dan borbenih žena vsega sveta. Borile so se za osnovne pravice, emancipacijo, enakopravnost v družbi, volilno pravico, zaščito družine in drugo. Tudi jugoslovanske žene so bile zelo borbene in aktivne že v stari Jugoslaviji. Tako je npr. že leta 1934 v Trbovljah in Zasavju štrajkalo 2000 žena. Leta 1935 je po ulicah Zagreba pred nemškimi konzulatom demonstriralo za mir in protinacizmu nad 5000 žena. Zbirale so podpise za mir in svobodo in organizirale razne shode. Tudi v NOB so bile naše žene zelo aktivne. Že 6. 12. 1942 je bila ustanovljena v Bosanskem Petrovcu pod vodstvom KPJ in LF antifašistična fronta žena. Kaj vse so naredile žene med NOB, ne bi naštevali, ker je bil njihov doprinos k zmagi

in današnji ureditvi že velikokrat poudarjen. Danes AFŽ ne obstaja več, ker so se žene na IV. kongresu AFŽ Jugoslavije organizirale v širšo organizacijo Zvezo ženskih društev Jugoslavije, ki je prevzela širše naloge o vlogi žene v izgradnji samoupravnega socializma. Sedaj v Sloveniji delujejo sveti za družbeno aktivnost žensk.

Sedaj si oglejmo še »današnja ženo«. Ze sam podatek, da je v Sloveniji zaposlenih že skoraj polovica žensk, pove, kako je »današnja žena« obremenjena. Obremenjena je kot delavka, gospodinja, mati, žena, samoupravljalca itd. Kar naprej slišimo, da se ženske premalo vključujejo v družbeno in samoupravno življenje. Le malokdo se pri tem vpraša, ali smo res naredili vse, da se bo žena lahko enakopravno vključila v delo na družbenem področju, ne da bi jo spremljalo kup drugih stvari, ki so povezane z njenim osebnim življenjem. Ali imamo dovolj vzgojno varstvenih ustanov, ali šole morda ne zahtevajo preveč, saj vemo, da je otroku treba pomagati, če hočemo,

Nadalj. na 4. strani

Vprašali smo . . .

V današnji številki glasila vam želimo predstaviti vodjo službe priprave in koordinacije proizvodnje. Omenjena služba opravlja delovne naloge iz zelo različnih področij dela, ki pa so med seboj usklajena in povezana. Da bi predstavili delo SPIK, smo postavili nekaj vprašanj vodji službe tov. Gvidu Melinku, dipl. ing.

Delo v vaši službi je zelo različno, saj opravljate vrsto delovnih nalog v zvezi s pripravo proizvodnje. S kakšnimi problemi se najpogosteje srečujete?

Naše delo lahko razdelimo v dve skupini aktivnosti:

— opravljamo naloge, ki so vezane na pridobivanje naročil in izvajanje konkretnega naročila in

— konkretne naloge, ki si jih opredelimo s ciljnim programi dela.

Predstavljamo vmesni element v spletu komunikacij in organizacijskih povezav na relaciji prodaja — nabava — proizvodnja. Opravljamo tudi dela pripravljalne funkcije proizvodnje na planskem in tehnološkem področju.

Naše delo je dinamično, z velikim pretokom informacij, sama intenzivnost pa je močno odvisna od motenj, ki jih predstavljajo odstopanja od načrtovanega.

Težko je govoriti o problemih, saj predstavlja vsaka za-

četa aktivnost ob riziku vnaprejšnje odločitve problem zase.

Poglejmo si nekaj osnovnih značilnosti, ki bolj ali manj otežujejo naše delo:

— Naša proizvodnja je raznolika, z velikim številom izdelovancev in raznolikimi tehnologijami, zaradi česar ob razpoložljivem številu strokovnih delavcev, nismo vedno časovno kos vsem nalogam.

— Spoštovanje in izpolnjevanje dogovorjenih dobavnih rokov je prvenstvena naloga vseh nastopajočih v procesu priprave in odvijanja proizvodnje. Vemo, da nam vse stvari ne tečejo najbolje, razlogi za to pa so raznoliki, številni in pogosto tudi tehni. Stanje ni tako, da bi bili lahko z njim zadovoljni, zato bodo ti problemi zahtevali pozorno obravnavo in disciplinirano izvajanje ukrepov, če želimo situacijo popraviti.

— Po definiciji je organizacija spremenljiva tvorba, ki se mora prilagajati trenutnemu stanju in biti pospeševalnik ne pa zavora učinkovitosti in ažurnemu delu. V Verigi smo na tem področju razmeroma togi, prehitro kapituliramo in najraje ostajamo pri ustaljenih navadah, četudi te niso niti ekonomsko niti organizacijsko sprejemljive.

— Prenekatero racionalizacije pri našem delu smo že iz-

vedli, nekatere so v izvajanju ali pa so predvidene. Na smotno mejo bomo zreducirali administriranje in vso pozornost posvetili strokovnemu delu. Zavedamo se, da je naš uspeh in ugled odvisen samo od strokovno in pravočasno opravljenega dela, kar je ob sedanjih in predvidenih nalogah možno doseči le z intenzivnim delom in polno prisotnostjo.

V februarju bomo sprejemali spremembo letnega gospodarskega načrta v zvezi s stabilizacijskimi ukrepi. V to nas je prisilila tudi splošna gospodarska situacija v DO. Na katerih področjih smo spremenili LGN? V javno obravnavo smo predlagali ukrepe v zvezi s stabilizacijo, katere so osnovne značilnosti teh?

Težavna situacija, v kateri se nahaja ekonomija naše države, zahteva takojšnje ukrepe. Gospodarske rasti, dosežene v preteklih letih, ki je imela dodatni impulz v rastočem deficitu plačilne bilance in o povečani zadolženosti, ni moč nadaljevati brez težjih posledic. Ziveli smo preko možnosti in trošili veliko več, kot smo z lastnim delom ustvarili. Porušeno ravnotežje je treba ponovno vzpostaviti, kar je možno le tako, da:

— ob istem razpoložljivem potencialu žive sile in materialnih sredstev proizvedemo bistveno več;

— da izkoristimo vse rezerve in možne prihranke pri izkoriščanju delovnega časa, materiala in energije;

— da močno zmanjšamo porabo in potrošnjo, ki je vezana na osebo, skupno in splošno porabo;

— da vse prihodnje aktivnosti planiramo realno, skladno z možnostmi ter dajemo prednost sredstvom za razširjeno materialno osnovo dela, ki morajo naraščati bistveno hitreje kot sredstva za osebne dohodke in skupno porabo. Le s sodobnimi sredstvi za delo se bomo lahko vključevali uspešno tudi v mednarodno delitev dela, ki je danes močno poudarjena in nujno potrebna.

To so osnovne karakteristike, ki so konkretizirane v stabilizacijskem programu TOZD /DO. Skladno s temi prizadevanji, z resolucijskimi izhodišči in predlogom družbenega dogovora o razmerjih pri delitvi dohodka, bodo izvedene tudi nekatere spremembe letnega plana.

Planiranje je predvidevanje dogodkov danes, ki se bodo zgodili jutri, zato je po načelu nepretrganega trajanja planiranja preureditev predvidenega normalna in logična posledica nekega stanja ali dogajanja.

Upravljanje je tako obvladovanje sedanosti in bodočnosti, zato je vsako predvidevanje, ki se ni uresničilo ob upoštevanju drugačnih razmer, smotno popraviti. Postavljanje novih ciljev je smotno tudi takrat, kadar smo predvideno dosegli, pa so obstajale možnosti, da bi realizirali več.

Končno je zanimivo vprašanje — kaj pa bomo delavci s temi stabilizacijskimi ukrepi dosegli? Prav gotovo veliko, če se bomo v pripravo ukrepov

aktivno vključili, jih sprejeli za svoje in individualno k izvajanju prispevali vsakdo svoj maksimalni delež.

V končni fazi je izdelava smernic razvoja TOZD v letih 1981—85. Vi ste član strokovne skupine za pripravo srednjeročnih planov. S kakšnimi problemi ste se pri tem delu srečevali?

Kljub temu, da z delom pri pripravi srednjeročnih planskih dokumentov zaostajamo, ni še ničesar izgubljenega. Prav je, da smo se dela lotili temeljito in povezano. Zelo težko je bilo posebno na začetku, saj smo bili prepričani lastni iznajdljivosti in lastnim ocenam. Republiški zakon o planiranju, ki definira in regulira obveznosti pri pripravi planov in vsebino posameznih dokumentov, je prišel zelo pozno, ravno tako tudi usmeritve in priporočila višjih organov in skupnosti.

Kljub vsemu nam je uspelo ponuditi delavcem vsebinsko dobre podlage analiz stanja in razvojnih možnosti. V februarju bodo pripravljene tudi smernice, ki delavcem kot osnovo za odločitve nakazujejo smeri bodočega razvoja.

Najpomembnejša faza v pripravi planskih dokumentov — oblikovanje in sprejemanje temeljev plana in sprejemanje samoupravnih sporazumov o elementih planov, se šele pričinja. Ta faza naj bo zaključena do maja 1980, ko se bodo elementi planov sprejemali z referendumom.

Ker močno poudarjamo potrebo po prestrukturiranju proizvodnje in prehodu na tehnološko zahtevne izdelke, z več vložene delo ter o postopnem opuščanju neakumulativnih proizvodov, se bo prav v tem času pokazalo, ali znamo s poslušom dobrega gospodarja dati mesto in vlogo prioritetam bodočega razvoja, v katerega bomo vlagali vsi, da bi si jutri lahko rezali večji kos kruha.

Včasih pride do nesporazumov med SPIK in komercialnim sektorjem. Kaj je najpogosteje razlog za to?

Pričakoval sem to vprašanje. Sociološko gledano moramo tudi tu razumeti konflikt kot začetno stanje ali osnovo za nadaljnje reševanje problema. Sodelovanje na relaciji komercialni sektor — tehnični sektor — proizvodnja zaradi na novo nastalih odnosov s sedanjo samoupravno naravnostjo v marsičem lomi stare koncepte dela. Lahko rečemo, da je med prodajo in proizvodnjo zgodovinsko znan konflikt. Naše sodelovanje lahko ocenimo za uspešno v mejah realnega.

Vsekakor je to področje s stališča tehnologije odnosov zelo pomembno za uspešno delo. Osnovno napako počenjam s tem, da si zaradi pretiranega nezaupanja in dokazovanja za vsako ceno jemljemo moči na nepravem koncu. Z ustreznim motiviranjem, ustvarjanjem pravega delovnega vzdušja in s spoštovanjem relacij in odgovornosti bi morali doseči popolno medsebojno zaupanje in s tem poudarjeno osebno odgovornost. Drugič — resnično moramo vsi nastopa-

joči v procesu težiti k skupnemu cilju.

Kakšne probleme imate v zvezi z delovno silo v vaši službi?

Delo v pripravi proizvodnje zahteva strokoven, temeljit in individualno angažiran pristop ter veliko samostojnost pri delu. Odgovarjajoče tem zahtevam bi morala biti naravnana tudi kadrovska politika za našo službo.

Žal že nekaj časa ugotavljamo, da delo, ki ga opravljamo zaradi različnih razlogov ni privlačno za zaposlovanje novih sodelavcev, zato se lovimo s precejšnjimi kadrovskimi težavami. Ob sedanjih zmogljivostih ne zmoremo vseh nalog, zato se nam delo pogosto kopiči in zaostaja. Če bomo želeli storiti v racionalizaciji tehnologije in uvedbi avtomatizacije stroge vidnejše korake, bo treba v tehnološkem oddelku in konstrukciji povečati število zaposlenih.

Najpomembnejša zadeva pri našem delu pa je kapital znanja, ki ga bomo morali v prihodnje z rednim in izrednim šolanjem še intenzivneje obnavljati in povečevati.

Kakšne odnose imate z ostalimi službami v tehničnem sektorju?

Zelo dobre in tvorne. Veliko imamo skupnih nalog. Najbolj povezani smo pri nalogah, ki se nanašajo na reševanje problemov v tekoči proizvodnji. Da pa ne bi prihajalo do neusklajenosti in nesporazumov, smo se dogovorili o delitvi dela med posameznimi oddelki.

Poleg delovnih dolžnosti v tovarni opravljate številne družbenopolitične funkcije izven tovarne, še zlasti kot podpredsednik skupščine občine Radovljica. Kako uskladite razpoložljivi delovni čas z vsemi vašimi dolžnostmi?

Zelo nerad govorim o sebi. Vedno izhajam iz tega, da vsaka sprejeta obveznost pomeni odgovornost in angažirano delo. Današnji čas zahteva poleg rednega dela v delovni organizaciji tudi intenzivno vključevanje v različne aktivnosti v prostem času. Naša samoupravna socialistična skupnost — naša humana družba nam ogromno daje. Prav je, če sleherni od nas prispeva k temu tudi delček svojega prostega časa.

Kot predsednik upravnega odbora Stanovanjske zadruga DOM sodelujete tudi na tem področju?

Malo za šalo malo za res moram reči, da smo verigarji intenzivno vključeni v reševanje stanovanjske problematike v občini. Ing. Noč je predsednik skupščine stanovanjske skupnosti, ing. Vogeljik je predsednik skupščine stanovanjske zadruga, jaz pa opravljam funkcijo predsednika upravnega odbora stanovanjske zadruga.

Čeprav delujemo šele dobre pol leta, je delo zadruga zaživelo.

V tem trenutku moramo razčistiti še nekatere probleme, kar bo poživilo in pospešilo rešitev perečih zadev v naši občini, temu problemu pravimo individualna stanovanjska gradnja.

OB DNEVU ŽENA

(Nadaljevanje s 3. strani)

da normalno izdeluje, ali je urejena družbena prehrana, itd. Pozabljamo, da žena ni samo delavka in samoupravljalica, ampak je tudi gospodinja, žena, predvsem pa mati, katero ne more nadomestiti nihče. Nihče ne more dati otroku tisto, kar mu nudi mati. Žal pa velikokrat pozabljamo tudi to, kako pomembna je vzgoja ot-

Dan žena ne sme biti samo 8. marec, ko se spomnimo na žene, matere, dekleta, ampak vsi dnevi v letu. Skozi vse leto bi se morali zavzemati za izboljšanje delovnih pogojev, hitrejši dvig družbenega standarda: šole, celodnevno bivanje, vzgojno varstvene ustanove; preventivno zdravstvo, prevozi na delo in z dela. Več pozornosti bi morali posvetiti vzgoji in usposabljanju druž-

Delavke za stroji

rok, če hočemo, da bodo nekoč nadaljevali to, za kar so se borili naši starši. Pri vsej tej naglici velikokrat pozabimo na družino, ki je prav tako pomemben člen v naši samoupravni družbi. Pozabljamo oz. nimamo niti časa, da bi se poglabili v njihove probleme in težave. Zavedati bi se morali, da dobro lahko dela samo tisti, ki ima doma urejene družinske razmere, urejeno stanovanjsko vprašanje in drugo.

ne kot celote; posebno pozornost pa posvetiti družinam, ki so kakorkoli ogrožene.

Smisel dneva žena ni v prejemanju daril in še manj v prirejanju »veselic«, pač pa v boju žene za enakopravnost v družbi, emancipacijo, za resnično človeške odnose do žene in njenih težav. V tem smislu bo skupaj s krajevno skupnostjo organizirana tudi proslava s kulturnim programom.

Z. A.

Testiranje verig pri TÜV

Zaradi vedno večjega izvoza snežnih verig v zahodno Evropo, posebno v Nemčijo, se je pojavila zahteva pri ponudnikih in kupcih v inozemstvu, da je verige potrebno atestirati.

To testiranje naj bi izvršila posebna institucija v Münchnu, in sicer TÜV, kar pomeni TECHNISCHE ÜBERWACHUNGS VEREIN. Ta enota naredi celoten kvaliteten pregled izdelka, in sicer tehnične karakteristike, priročnost, uporabnost in tudi vzdržljivost. Če je test uspešen, dobimo za izdelke posebno potrdilo in žig, kar pomeni, da so tehnologija izdelave, strojni park in uporabnost izdelkov v redu, garantirani in izdelani po solidnih tehničnih normativih.

Institut nato vsaki dve leti ponovno preverja, če je izdelek še vedno v mejah tehničnih predpisov, in s tem garantira konstantnost kvalitete za daljšo dobo.

Za nas to pomeni:

- boljšo prodajo,
- zaupanje kupcev,
- lažji plasma izdelkov v inozemstvu in
- višjo ceno.

Ta preizkusni program vsebuje tudi varnostno-tehnična določila v okviru zakona o tehničnih delovnih pripomočkih.

Pri testu je treba posredovati:

1. Splošne podatke
 - proizvajalca,
 - oznako verige, model verige,
 - navedbo verige, lestvasta veriga, cik-cak, kolotečna veriga,
 - podatke o velikosti verige in pnevmatike,
 - navesti materiale, ki se za verigo uporabljajo.

2. Tehnična zahteve

a) Dimenzije

Verige morajo v statičnem stanju in brez obremenitev pnevmatike izpolnjevati naslednje pogoje:

— Veriga ne sme odstopati od pnevmatike na nobeni strani za več kot 14 mm z zunanjo točko člena pri dimenzijah gum do 185 mm.

— Prav tako ne sme odstopati od obsega pnevmatike za več kot 20 mm pri širini pnevmatike 205 mm.

b) Konstrukcija

— Veriga se mora dobro prilegati dimenzijam pnevmatik, katerim je namenjena.

— Pri predpisanem tlaku v zračnici se mora kolo v vsakem položaju z verigo dotikati cestišča.

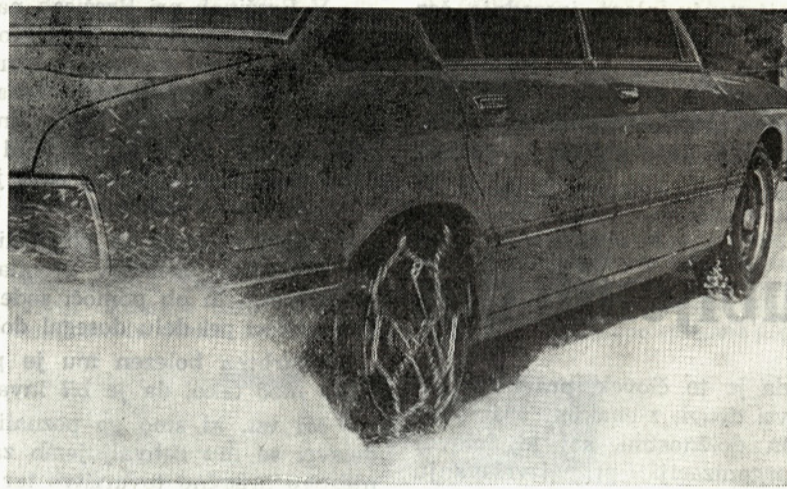
— Členi verige morajo biti izdelani tako, da se med vožnjo lahko prilagodijo spremeni profila prereza pnevmatike.

— Mreže verige ali prečne verige, ki se dotikajo cestišča, morajo biti iz kratkih členov, z delitvijo 3—4 d žice.

— Veriga mora imeti zanesljiv zapenjalni sistem, ki

tudi med vožnjo, ko se veriga delno sprosti, ne dovoli odpenjanja. Prav tako mora skrbeti za primerno napetost verige.

— Celotna mreža s stransko verigo ne sme imeti nobenih ostrih robov, ki bi lahko poškodovali cestišče ali pnevmatiko. Elementi morajo biti med seboj povezani, tako da se prosto gibljejo in razporejajo; to velja za člene, kavlje in razne obroče.

Polna obremenitev verig pri startu

c) Trdnost in materiali

— Veriga mora biti izdelana iz pravih materialov, ki zadoščajo mehanskim zahtevam pri uporabi in so zadosti odporni proti obrabi.

— Členi, razni obroči in ostali sestavni deli ne smejo imeti razpok, zvarnih napak in napak pri montaži.

d) Navodila za uporabo

Vsaka veriga mora imeti

navodilo za uporabo, ki mora biti čitljivo, natančno, lahko razumljivo in dodatno opremljeno s skicami. Poleg opisa montažnega, demontažnega in zategovalnega postopka mora navodilo imeti še dodatna opozorila.

— Montirano verigo je treba po kratki vožnji še enkrat zategniti.

— Opozorilo, da se vozilo med vožnjo z verigami druga-

če obnaša kot brez verig.

— Napisana mora biti maksimalna dovoljena hitrost za vožnjo z verigami.

— Posebno opozorilo opominja, da se pri precej obrabljeni mreži lahko veriga odtrga.

Navodilo mora biti tako izdelano, da je trajno in odpor- no proti vodi.

Poleg verige morajo biti priložni tudi vsi pripomočki za montažo, če je veriga take izvedbe.

Montaža in demontaža morata biti enostavni in nenevari glede poškodb rok ali avtomobila.

Posebno poglavje potem predstavlja praktičen preizkus: obnašanje in delovanje verige na suhem in na snegu.

Ta preizkus zahteva:

— Zaviranje z verigami. Zaviramo 3X pri hitrosti 50 km/h, merimo zavorno pot. Po tem preizkusu morajo biti verige še vedno v redu, tako da je vožnja z njimi normalna.

— Krožna vožnja z verigami.

— Vožnja naravnost do hitrosti 80 km/h.

— Vožnja po snegu, kjer merimo silo vlečenja, zaviranja in krožno vožnjo.

Po vseh teh testih morajo biti verige še vedno uporabne.

Za zaključek naj povem še to, da so bili vsi preizkusi, ki so bili opravljeni do danes, zelo uspešni.

Ostane nam le še praktična vožnja po asfaltni progi z zaviranjem in krožno vožnjo. Ta del preizkusa bo pa tudi opravljen v kratkem, tako da bomo v mesecu februarju test v celoti zaključili.

Zanimivo je tudi to, da so klasične verige pokazale prav tako zadovoljive rezultate kot tip RIVAL, le montaža je počasnejša in dosti težja. V samo oceno pride tudi embalaža, ki mora biti primerno trdna, lepo obarvana in reklamno solidno opremljena.

Franc Legat

Karbidne trdine

Nič več si ne moremo zamisliti sodobne tehnologije preoblikovanja v hladnem brez uporabe materialov iz sintričnih karbidnih trdin za različna orodja. Prednosti teh kovin so v glavnem že vse poznane v primerjavi z legiranimi i visokolegiranimi orodnimi jekli. In kako je z obdelavo teh kovin? Prav ta tehnologija izdelave pa je znana le ožjemu krogu, saj le temeljito poznavanje vseh podrobnosti nam šele osvetli zahtevnost izdelave takega orodja. Dosedanja oskrba s temi orodji je bila v glavnem vezana na uvoz, delne količine pa izdelujemo sami. Ni skrivnosti in zahteva izdelati taka orodja pri popolni strojni opremljenosti, kot jo imajo naši prodajalci, zato skupina zaposlenih, ki obdeluje omenjeno orodje pri nas pri zelo skromni opremljenosti, zasluži vso pozornost in priznanje. Prav nemogoča je primerjava obdelave orodij na strojni oziroma ročni način. Ta slednji je pri nas še vedno najbolj prisoten, tudi za najbolj zahtevne oblike. Že bežen pogled načrta po obliki nam prikaže vso ročno zahtevnost same izdelave takega orodja, vrsto toleranc v obeh oseh v stotinkah in kotih nam to ugotovitev samo še potrjuje. Dnevi in tedni ročne obdelave teh orodij na enem kosu, izredno monotono delo in igra stotink je slej kot prej samo »ročno brušenje in poliranje« tega orodja. Zato pri uporabi tega orodja vse pogosto pozabljamo na ves trud, ki je bil vložen v izdelavo tega orodja in odnos do njega pri uporabi bi moral biti precej drugačen. Kljub slabim delovnim pogojem dosežemo dimenzijsko in oblikovno enakovredne rezultate, z uvoženim orodjem, le vzdržljivost je včasih problematična, kar pa je posledica neopremljenosti. Prav ti primerjalni kazalci nam kažejo, da smo sposobni izdelati tudi zelo zahtevno orodje iz karbidnih trdin. Problematične pa so sedaj tudi kapacitete. Prav iz navedenega je v prioriteten planu investicijska oprema za obdelavo karbidnih trdin. Z realizacijo te investicije bi se časi izdelave tega orodja nekajkrat skrajšali in s tem povečale kapacitete, dosegla enakovredna vzdržljivost, znižali stroški izdelave, uvoz bi se zmanjšal za 75 %, pri delu bi bili mnogo bolj fleksibilni, to pa so obenem konkretni kazalci, ki bi prispevali k boljši gospodarnosti in stabilizaciji.

Jože Harinski

Kaj menite, ali je res?

Skoraj vsak dan prebiramo sredstva obveščanja, ki nas zelo nadrobno obveščajo, da je izostankov oziroma odsotnosti z dela preveč. Med ukrepi, ki naj bi omenjeno stanje izboljšali, so razne zaostitvice, kot na primer večje participacije. Resno dvomim, če je to ukrep, ki bo to stanje odpravil, ravno tako tudi resno dvomim, če je smiselno, da na vse možne načine zmanjšujemo stalen odstotek bolnih, seveda, če so ti res bolni. Bolj malokrat pa zasledimo, da so v tej ali oni TO odpravili delovno mesto, na katerem je stalež odsotnosti zelo velik ali delavci postajajo celo invalidi.

Ne moremo pričakovati od delavca visoke storilnosti in dobro opravljenih delovnih nalog, če se pri svojem delu ne počuti dovolj udobno in varno, če ne more vseh svojih umskih in telesnih sposobnosti posvetiti delu, ki ga opravlja.

No, če omenjene misli ilustriram še z nekaj podatki o SŽ, nam bo bolj jasno, kje bi bilo potrebno zmanjševati odsotnosti od dela. V letu 1978 je bilo v SŽ 1.415 nesreč pri

delu, kar znaša v odstotkih na zaposlene 8,13 %. Na podlagi nesreč pa je bilo izgubljenih nič manj kot 23.426 delovnih dni. Ta odstotek se je v letu 1979 še povečal. In če vemo, da so nesreče pri delu po številu izgubljenih dni na 4. mestu po odsotnosti, vidimo, da bomo morali tu nekaj storiti, saj je v 80 % vzrok nesreče potrebno iskati v človeškem faktorju.

Vsa ta dejstva so nas pripeljala do visokega odstotka zaposlenih invalidov, ki se približuje 10 % na nivoju SŽ, v nekaterih TO pa je ta odstotek že večji. Ena izmed teh TO je tudi naša verigarina.

Največ invalidov postane na ročnem varjenju. Vsi vemo, da bi ti delavci morali po štirih ali petih letih zamenjati svoje delovno mesto, da ne bi prišlo do poklicne bolezni, vendar tega ne storimo in mirno čakamo, da pride do invalidnosti. Tedaj pa se pričnejo težave. Prej tega delavca ni bilo mogoče prepričati, naj preneha variti, saj je bil posredi velik dohodek. Največkrat si dela skrbi sam, ker želi več, ali pa ga pekli zavest,

da imajo drugi več. Dosti je delavcev, ki imajo status invalida, vendar še vedno delajo na najbolj težkem delovnem mestu — na ročnem varjenju. Ko pa se pojavi možnost prekvalifikacije, vidimo vse prej kot tiste, ki bi bili tega nujno potrebni.

Težko je govoriti zdravemu človeku, kdo je invalid in o njegovih željah, saj se dostikrat vzrok invalidnosti ne vidi in živi ta invalid med nami kot normalen in zdrav človek. Od njega pa zahtevamo enako kot od zdravega, morda še celo več. Če slučajno ne zmore tega bremena, nam je že odveč. Vsi vemo, da so ti invalidi največkrat postali zaradi preobremenjenosti, da so kolektivno pri izvrševanju svojih obveznosti darovali tudi svoje zdravje in imajo vse moralne prednosti, kajti zdravja ni mogoče kupiti ali plačati z ničemer. Nam pa v premislek, ker dostikrat ne razumemo teh ljudi, kajti vsi smo možni kandidati za invalide, pa naj bo to doma ali v delovni organizaciji.

J. P.

ZA SMEH IN RAZVEDRILLO

»Ali veste, kdo je pravi pi-vec«?

»Seveda, to je možki, ki odpre steklenico viskija in odvrže zamašek.«

Lenuh reče svojemu prijatelju: »Pred eno uro sem dobil neverjetno željo po delu!«

»In kaj si naredil?«

»Vsedel sem se v kot in počakal, da je minilo.«

Nova stanovanja v Radovljici

Krajanom Radovljice so v začetku februarja vzbudili pozornost glasni gradbeni stroji, ki so zabrnili na zemljišču bivših vojašnic v Radovljici. Neposredni sosedje in tisti, ki že težko čakajo novih stanovanj, že vedo, da se je pričela prva faza izgradnje tako imenovanega Cankarjevega naselja. Tudi pri nas je precej pričakovalec stanovanj in ne bo odveč nekoliko podrobnejši zapis o tej gradnji.

Precej pikrih je bilo že izrečenih na račun stanovanjskega gospodarstva. V zadnjem obdobju kaže, da se je ravno na tem področju marsikaj premaknilo. Eden takih pozitivnih premikov je tudi pričetek družbeno usmerjene stanovanjske gradnje v Cankarjevem naselju v Radovljici ter priprave urbanistične in ostale dokumentacije za gradnjo na Jaršah, Poddobravi, v Lescah, Gorjah, na Posavcu, v Bohinju itd. Vse bolj je prisotno tudi spoznanje, da je potrebna večja pozornost področju opremljanja stavbnih zemljišč.

Če se povrnemo k že začeti gradnji Cankarjevega naselja, pogledimo, kje so bili začetki te gradnje. V letu 1978 je bil sprejet dogovor o pogojih za pripravo in izvedbo usmerjene stanovanjske gradnje v soseski Cankarjevo naselje. Že leto prej se je pričel proces priprav urbanistične dokumentacije. Izdelani so bili predlogi zazidalnega načrta, pri katerih je preko javnih razprav sodeloval neobičajno širok krog zainteresiranih. Zazidalni načrt je bil sprejet z odlokom aprila lani. Takoj po sprejetju so se pričeli izdelovati idejni in glavni načrti objektov in komunalnih naprav. Vsa projektna dokumentacija, z ustreznimi soglasji in dovoljenji, je bila izdelana do konca leta 1979. V januarju letos je bil v skladu z zakonskimi predpisi in določili samoupravnih organov Stanovanjske skupnosti in koordinacijskega odbora za izgradnjo tega naselja izbran za graditelja stanovanj SGP Gorenjc iz Radovljice.

Na kratko pogledimo še, kaj bo v tem naselju. Območje obsega predel med obstoječimi objekti na Gorenjski cesti in Cankarjevo cesto ter na severni strani do bodoče povezovalne ceste s spodnjo teraso v podaljšku ceste Staneta Žagarja. Predvidenih je približno 740 novih stanovalcev oziroma 238 stanovanj. Izgradnja stanovanj je predvidena v več etapah. Na strukturo stanovanj (od garsonjer do trisobnih in dvosobnih z dvema kabineto) so vplivale potrebe, porast standarda in starostna in socialna struktura prebivalcev občine Radovljica. Etažnost stanovanjskih objektov bo P+4 in P+3 (pritličje in 3 ali 4 etaže). Strehe objektov bodo

dvokapnice. Celotna soseska obsega osem stanovanjskih objektov, vila blok, garaže pri vila bloku, garažno mesto, trafo postajo in skupno kotlovnico. V enem od blokov, ki bodo zgrajeni v prvi fazi (128 stanovanj), bodo tudi prostori za hišno in ulično samoupravo. Poleg izgradnje stanovanjskih in garažnih objektov bo potrebno zgraditi še vse komunalne naprave (ceste, vodovod, kanalizacijo, elektronaprave in toplovodno omrežje).

Investicijska vrednost del v prvi fazi izgradnje znaša 100 milijonov din ali 10 starih mi-

Lani več izgubljenih dni

Ob koncu leta lani smo za beležili 104 nesreče pri delu in na poti na delo in z dela. Zadelovnih dni. Če primerjamo radi tega smo izgubili 1.620 podatke za isto obdobje z letom 1978, ti kažejo, da se je število primerov nesreč zvečalo za 23,08 %, število izgubljenih dni pa za 37,4 %.

To pomeni, da beležimo v letu 1979 nesorazmerno visoko število nesreč pri delu kljub temu, da neprestano vlagamo v izboljšanje delovnih pogojev. Za tako slabo stanje je treba iskati vzroke nastanka nesreče tudi nekje drugje: v nesmotrnem, nezanesljivem načinu dela, kršitvi predpisov varstva pri delu, zaradi naglice pri delu, ker delavec ni poznal nevarnosti in ni bil o njej poučen, v slabi organizaciji dela in še v ostalih vzrokih. Tudi odsotnost zaradi bolezni, nesreč izven dela, poroda, nege in spremstva je v stalnem porastu in smo lani našli 1.893 primerov ter zaradi tega izgubili 15.284 dni.

Menimo, da je izostankov zaradi začasne nezmožnosti za delo preveč, če vemo, da bi lahko vplivali na zmanjšanje tudi zaradi nekaterih nezdruživih življenjskih vsakdanjih razvad, kot so: kajenje, alkoholizem, nepravilna prehrana, nesmotrna izraba letnih dopustov, počitek idr.

Razen naštetih problemov začasne nezmožnosti za delo našo organizacijo obremenjuje tudi invalidska problematika. Številke, ki so bolj krute od vseh ugotovitev skupaj, kažejo, da zaposlujemo 139 delavcev invalidov II., III. kategorije in z odstotkom telesne okvare, kar pomeni že več kot 10 % zaposlenih. Te številke nas opozarjajo na to, da naš proizvodni proces še ni zavarovan vsepovsod tako, da ne bi proizvajal tudi invalidov in bolnih delavcev. Ob besedi invalid pa večkrat pozabljam,

lijard. Ob investitorstvu Stanovanjske skupnosti se bodo sredstva za gradnjo zagotavljala iz sredstev družbene pomoči, združenih sredstev OZD ter individualnih kupcev. Pri tem bi veljalo omeniti, da so združena sredstva samo na račun stanovanjske skupnosti z namenom vzpostaviti možnost za investitorstvo. Sredstva so torej v začasnem upravljanju, medtem ko v celoti z njimi razpolagajo OZD in jih razporejajo za lastne potrebe pri nakupih stanovanj. O njih odločajo samoupravni organi OZD.

Na koncu lahko ugotovimo in seveda upamo, da ob uresničevanju plana izgradnje čez eno leto že lahko pričakujemo nova stanovanja v Radovljici. Želimo si tudi, da bi se z gradnjo pričelo tudi na ostalih območjih naše občine.

F. V.

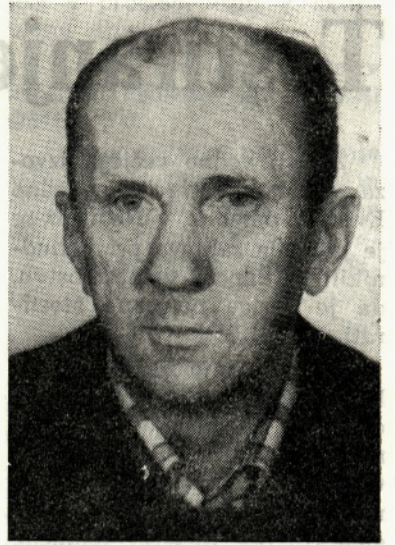
da je to človek, prav tak kot vsi drugi, z enakimi pravicami in dolžnostmi, saj je delovni organizaciji pri izvrševanju svojih obveznosti daroval svoje zdravje, pa mu je priznana kategorija, tista, ki mu daje moralne prednosti, kajti zdravja ni mogoče plačati z ničemer.

V prihodnje bo potrebno posvetiti še več pozornosti vsem možnim stopnjam izobraževanja in vzgoji varstva pri delu, saj nas podatki pogostnosti in resnosti nesreč ter o njihovih vzrokih zaradi velikega deleža človeka — delavca iz leta v leto na to opozarjajo. Tudi druge oblike zdravljenja postajajo sestavni del varstvenih ukrepov za ohranjanje delovnih sposobnosti in za boljše počutje delavca. Naj naštejemo nekaj teh dejavnosti: rekreativna dejavnost ob delu, programirani aktivni odmor in zdravniško zdravljenje idr.

Na koncu tega našega prispevka iz zbranih poglavitnih podatkov lahko povzamemo take sklepe:

Večkrat si v delavnicah zastavljajo vprašanje, ali naj bo proizvodnja za en odstotek večja ob neupoštevanju varnosti pri delu ali za en odstotek nižja zaradi upoštevanja varnostnih pravil. Ponavadi izberemo prvo pot, ker je delavec premalo seznanjen o vseh škodljivih razmerah, v katerih dela. Tisti pa, ki te stvari podrobno poznajo, se zaradi pehanja za dobrinami ravnajo po kratkovidni logiki, ki noče priznati drugega kot ceno bolnim in poškodovanim. To vse pa se dogaja zaradi tega, ker se v našem vsakdanjem življenju še vedno srečujemo s klasično formulo — vsi smo odgovorni, torej ni nihče kriv — žal je našla to svojo potrditev tudi v varstvu pri delu.

Vitimir Rems

Ob upokojitvi

V Brežinah pri Brežicah na Dolenjskem se je rodil naš dolgoletni sodelavec tov. Alojz Koprivec. Že z 18. leti se je znašel med jesiškimi kovinarji, kjer se je zaposlil kot premikač pri interni železnici železarne. Leta 1957 se je usoda z njim kruto poigrala, saj je med opravljanjem dela izgubil levo nogo. Po rehabilitaciji se je kot invalid III. stopnje zaposlil v naši delovni organizaciji. Nekaj časa je bil vratar, nato pa premeščen v vijakarno na delovno mesto brusilca orodja.

Težka nezgoda in prekvalifikacija na dokaj zahtevno delo sta mu nekaj mesecev grenila življenje. S svojo trdno voljo, vztrajnostjo in ob pomoči sodelavcev se je privajal novim okoliščinam in pri delu dosegal dobre uspehe.

Zahrbtna bolezen mu je ponovno zrahljala zdravje in fizično moč tako, da je bil invalidsko upokojen.

Mi vsi, ki smo ga poznali, kakor tudi njegovi najožji sodelavci se mu zahvaljujemo za njegov delovni doprinos in za njegovo prisrčno tovarištvo ter mu želimo skorajšnje okrevanje.

DoB

POROČILO O POSLOVANJU BLAGAJNE VZAJEMNE POMOČI PRI KONFERENCI OOS SZ VERIGA LESCE ZA LETO 1979

31. decembra 1979 je bilo 381 članov blagajne vzajemne pomoči. Med letom je izstopilo 34 članov, na novo se jih je vpisalo 45. V letu 1979 so člani vplačali 499.000,00 din članskih vlog. Prenesene vloge iz leta 1978 so znašale 272.778,00 din, skupaj zbranih sredstev 771.778,00 din.

V letu 1979 je bilo danih posojil 524, v skupni vrednosti 1.203.275,00 din. Izplačanih članskih vlog in izstopov 388, v skupnem znesku 425.898,00 din Stanje vlog članov BVP 31. 12. 1979 345.880,00 din.

Stanje sredstev 31. 12. 1979

— gotovine v blagajni 19.955,10 din
— terjatve do 195 članov 333.765,00 din

Stanje po OOS 31. 12. 1979:

TOZD	št. članov	vloge	posojila
kovačnica	57	41.020,00	43.350,00 din
sidrne verige	29	27.994,00	29.650,00 din
verigarna	58	45.773,00	41.515,00 din
vijakarna	58	44.380,00	47.650,00 din
vzdrževanje	36	36.010,00	35.300,00 din
orodjarna	9	8.480,00	5.700,00 din
TIO	8	5.250,00	9.600,00 din
DSSS	126	136.973,00	120.900,00 din
Skupaj:	381	345.880,00	333.765,00 din

Sredstva blagajne 31. 12. 1979 7.840,10 din

M. V.

ZAKLJUČNI RAČUN KONFERENCE OOSZ

Velikokrat se sliši, koliko denarja potroši konferenca OOSZ. Zato pogledimo, kako so se trošila sredstva konference, ki je dobila dotacijo iz sklada skupne porabe, v znesku 346.000,00 din. Preneseni sredstev iz leta 1978 je bilo 40.943,30 din, prispevki delavcev za rekreacijo pa 11.050,00 din. Skupaj zbrana sredstva so znašala 397.993,30 din.

Sredstva so se trošila takole:

— za šport in rekreacijo	142.279,80 din
— za kulturno dejavnost	87.104,05 din
— 8 osnovnim organizacijam po 50 din na člana	70.000,00 din
— za vso dejavnost konference, poštni stroški, službena potovanja, kilometrina, seje, posvetovanja, storitve SDK, naročnine časopisov, literature in drugi drobni dohodki	38.857,45 din
— Skupaj porabljenih sredstev	338.241,30 din
— Saldo 31. 12. 1979	59.752,00 din

Ta sredstva so nujno potrebna za plačevanje računov v januarju, februarju in marcu.

Največ denarja se porabi za šport in rekreacijo. Če pa želimo, da bi se delavci dobro počutili in tudi bolje delali, potem je tudi to malo, saj pride na zaposlenega nekaj več kot 100 din na leto.

V letu 1979 je bilo pobrane sindikalne članarine 568.949,40 din. Do avgusta je bilo odvajano 60 %, od avgusta naprej pa 65 % na Občinski sindikalni svet Radovljica v znesku 354.395,70 din. 214.553,70 din jo je ostalo osnovnim organizacijam sindikata v TOZD in DSSS. M. V.

DOPISUJTE V SVOJE GLASILO

Šport

Januar in februar sta meseca številnih tekmovalcev in aktivnosti v zimskih športih. Letošnja zima, dokaj radodarna s snegom, je omogočila, da kar po programu tečejo tudi skoraj vsa športno rekreacijska tekmovanja. Vse številnejši so prijatelji smučarskih maratonov, ki se jih redno udeležujejo tudi predstavniki Verige. Trojica Tajnikar, Janša in Čop je bila letos tudi na 70 km dolgi »Marchialongi« v Italiji. Seveda so za nas najzanimivejše množične prireditve na snegu v naši delovni organizaciji in občini. Zato si na kratko ogledimo, kaj je bilo novega na športno rekreacijskem področju v prvih dveh mesecih letošnjega leta.

Prvenstvo Verige v veleslalomu

Letošnje prvenstvo Verige je bilo razmeroma zgodaj, saj se je blizu 100 smučarjev zbralo na Zatrniku že v soboto, 26. 1. Tako kot lani je tudi letos kazalo, da nam vreme ne bo naklonjeno. Dan pred tekmovanjem je namreč še deževalo kot za stavo. Pripravljenci proge so imeli kar precej težav s postavitvijo proge. No, kot naročeno se je vreme na dan tekmovanja izboljšalo in ohladilo, tako da se je tekem udeležilo kar 97 članov kolektiva. Seveda je bilo kljub lepemu vremenu še vedno 26 takih, ki so se za tekme pripravili, da se pa potem tekem niso udeležili, a se jim tudi tokrat ni zdelo vredno kogarkoli obvestiti.

Organizacija letos ni bila najboljša. Zagodel nam jo je »voki toki«, tako da smo s tekmo pričeli z uro in pol zamude. Precej zaprta proga je bila tokrat postavljena, po mnenju večine, na prestrmem terenu Hotunjskega vrha. Kljub temu smo gledali zanimive boje med vrstici. Rezultati, ki so na takih tekmovanjih pravzaprav manj pomembni, so bili objavljeni na oglasnih deskah. Zato naštejmo le posamezne zmagovalce v starostnih skupinah. To so bili: Silva Pesek, Vili Felician, Anton Košir, Vinko Robnik in Martin Mencinger. Ekipno so bili letos najboljši predstavniki TOZD vzdrževanje, sledijo orodjarna, skupne službe, TIO, verigarna, sidrne verige in vijakarna, ki je imela le enega predstavnika.

Letošnje tekmovanje je bilo že enajsto prvenstvo Verige v veleslalomu. Kljub temu pa beležimo v vseh enajstih tekmovanjih približno enako število nastopajočih žensk, to je 5 ali 6, se je skupno število nastopajočih od prvega tekmovanja s 30 udeleženci dvignilo danes že kar na 100 smučarjev.

Prvenstvo SŽ

Tudi organizatorji zimskega dela prvenstva Slovenskih železarn, Ravenčani, so imeli srečo z vremenom. Po deževnem tednu se je v soboto 9. februarja zjasnilo, tako da smo preživeli lep športen dan v železarskih Ravnah.

Tekmovanja se je s posebnim avtobusom udeležilo 40 Verigarjev. Imeli smo svoje predstavnike v veleslalomu in tekih v moški in ženski konkurenci, medtem ko smo v sankanju nastopili samo z moško ekipo. Ekipno smo dosegli lep uspeh, saj smo bili v veleslalomu in tekih v moški in ženski konkurenci tretji, povsod za Jeseničani in Ravenčani ter povsod pred Štorčani. Jeseničani imajo odlične tekmovalce, mnoge bivše reprezentante in so tako v ekipni kot v posamični konkurenci porabljali domala vsa prva mesta.

Veleslalom

Alpinci so bili razdeljeni v štiri starostne kategorije. V ženski konkurenci je edino bronasto kolajno od Verigarjev osvojila Darja Kajdiž. Silva Pisek pa se je sicer 2 stotinki boljšim časom od Darje morala zadovoljiti v svoji starostni kategoriji s 4. mestom. Dobro sta smučali tudi Nevenka Valjavec in Greta Đorđević, ki sta tudi pripomogli, da je Veriga osvojila 3. mesto.

Med moškimi je bil po času od naših najboljših Vinko Robnik. Le nekaj stotink za njim pa so z ostali Mencinger, Kajdiž in Valjavec.

Proga za VSL je bila lepo tekoče speljana na Ošvenu pod Uršljo goro ob žičnici, ki je last železarne. Ob razmeroma trdem snegu so bila športna mesta manj pomembna, saj so imeli skoraj vsi tekmovalci enake pogoje.

Smučarski teki

Tekači so imeli speljano progo na Rimskem vrelcu v Kotljah. Moški do 35 let so se pomerili na 4 km, ženske in moški nad 35 let pa na 2 km dolgi progi. Sicer izredno kratka proga je bila zahtevna in zaradi pomanjkanja snega tudi dokaj težka. Med mlajšimi moškimi je bil od naših najboljši Tomaž Česnik, ki je za zmagovalcem Jeseničanom Janšo zaostal za borih 10 sekund. Med starejšimi je bil tako kot na občinskem sindikalnem prvenstvu najboljši z desetim mestom Anton Novak.

Med ženskami, ki so, kot že rečeno, osvojile tretje mesto, so ob Mariji Skumavc tekle še Janika Pogačnik in Anica Lužar.

S prvenstva Verige v veleslalomu

Sankanje

Sankanje je v vseh treh železarnah močno razvit šport. To žal ne moremo trditi za predelovalce. Med ženskami nismo imeli predstavnic. V moški konkurenci so se naši predstavniki Jelenč, Zadravec, Sebanc in Žvegelj pogumno spustili po ledeni progi. Seveda se z navadnimi sanmi niso mogli enakovredno kosati z dosti boljše opremljenimi železarji. Med sankarji iz Raven in Jesenic so nastopali tudi tekmovalci, ki tudi v državnem merilu nekaj pomenijo. Tako, da so z nastopom tudi naši sankarji zadovoljili.

Še beseda, dve o organizaciji. Ravenčani, ki slavijo kot dobri organizatorji, so se tudi tokrat odrezali. Vse ekipe so gostoljubno sprejeli, tekmovanja so tekla gladko, brez večjih zastojev in pritožb udeležencev. Po končanem tekmovanju v vseh treh disciplinah so se vsi udeleženci zbrali v domu železarjev. Ob prijetnem in tovariškem vzdušju je kmalu po skupnem kosilu organizator pokrbel, da je vsak udeleženec dobil tiskan bilten z uvrstitvami vseh nastopajočih.

Torej, aprila nasvidenje na Jesenicah, kjer bodo Jeseničani organizirali pomladanski del prvenstva SŽ v košarki, streljanju, keg-

ljanju, namiznem tenisu, malem nogometu in zabavni igri pikadu.

Ekipni rezultati:

Veleslalom — ženske: 1. Železarna Jesenice, 2. Železarna Ravne, 3. Veriga, 4. Železarna Štore

Veleslalom — moški: 1. Železarna Jesenice, 2. Železarna Ravne, 3. Veriga, 4. Železarna Štore, 5. Plamen, 7. Metalurški inštitut, 7. Žična

Teki — ženske: 1. Železarna Ravne, 2. Železarna Jesenice, 3. Veriga

Teki — moški: 1. Železarna Jesenice, 2. Železarna Ravne, 3. Veriga, 4. Plamen, 6. Železarna Štore

Sankanje — ženske: 1. Železarna Ravne, 2. Železarna Jesenice, 3. Železarna Štore, 4. Žična

Sankanje — moški: 1. Železarna Ravne, 2. Železarna Jesenice, 3. Železarna Štore, 4. Veriga, 5. Žična

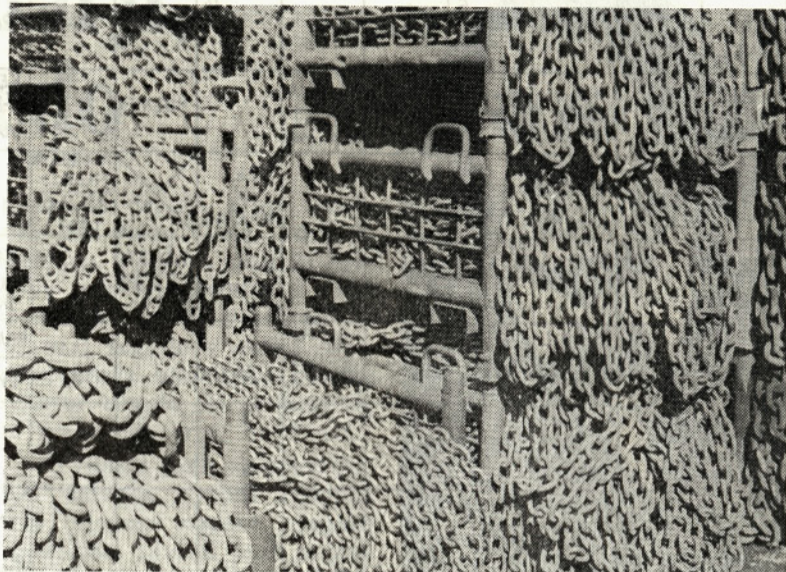
Občinsko sindikalno prvenstvo v smučarskih tekih

Letošnja občinska sindikalna prvenstva so pričeli smučarski tekači. Zadnje nedeljo v januarju se je v Gorjah zbralo kar 216 članov sindikata iz 63 OZS. Med njimi je bilo tudi 28 tekačev in tekačic iz Verige. Lepo speljana pro-

Pokali najboljšim

V petek, 1. 2. 1980 je bila v Kulturnem domu Jožeta Ažmana v Bohinjski Bistrici tradicionalna prireditev »Šport v letu 1979«. Na prireditvi so podelili priznanja vsem športnikom občine Radovljica, ki so v letu 1979 dosegli vidnejše uspehe. Posebno priznanje je dobil tudi naš Zvone Andrejčič, kot udeleženec zmagovite himalajske odprave na Mt. Everest.

Priznanje, 2 lepa pokala je prejel tudi kolektiv Verige. V tekmovanju za najboljši športni kolektiv občine Radovljica smo v skupni uvrstitvi in moški konkurenci zasedli 2. mesto. Prireditev, ki jo je vodil Teo Lipicer in ki so jo poživili tudi tamburaši OŠ iz Bohinjske Bistrice, je spremljala polna dvorana.

Verige, verige ...

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji vijakarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč v času bolezni.

Danica Sotlar

Kadrovske spremembe

ZA MESEC JANUAR 1980

Novosprejeti delavci:

Komercialni sektor: Tofant Igor

Tehnični sektor: Zorman Branko

EOS: Strobl Nada

TOZD vijakarna: Prevc Lovro

TOZD kovačnica: Tonejc Peter, Golub Dušan

TOZD sidrne verige: Đorđević Dragan, Čaušević Adil

TOZD TIO: Ferjan Franc

Prišli iz JLA:

TOZD orodjarna: Lukman Viktor

Prenehali delovno razmerje:

Tehnični sektor: Klemenčič Iva

TOZD kovačnica: Žitnik Stanko

Odšli v JLA:

TOZD vzdrževanje: Novak Stjepan

Poročili so se:

Kolman Pavel iz TOZD orodjarna

Jagnjič Tomo iz TOZD kovačnica

Ljepojevič Tomislav iz TOZD kovačnica

Rodili so se:

Primožič Dragu iz TOZD orodjarna, sin Blaž

Fajfar Ivanu iz TOZD vijakarna, sin Matej

Habjan Janezu iz TOZD vijakarna, hči Maja

Vodišek Silvu iz TOZD vzdrževanje, sin Anže

Prem Jožetu iz TOZD vijakarna, sin Mitja

ZAHVALA

Ob boleči, mnogo prerani izgubi najdražjega moža, očeta in brata BRUNA VODOPIVCA, se iskreno zahvaljujemo darovalcem cvetja, govornikom, pevcem in vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, nam pomagali v teh težkih trenutkih in blažili bolečino.

Vsi njegovi

ČLANKE ZA NASLEDNJO ŠTEVILKO
SPREJEMAMO DO 10. MARCA 1980.

SESTAVIL MARJAN TOMAŽIČ	NAŠE GLASILO	PRVI LETA- LEC	VEKA- NJE	TUJE M. IME	KROGLI- ČASTA BAKTER.	SREBRO	SLONOV NOS	OS. ZAI MEK (JO)	ISTE ČRKE	NAŠ TOZD	24	ST. ŽIDOVSK KRALJ ALUMINI
	4				10			22		ŽUŽEL KA	3	
NAUK O VNANJEM OKOLJU							17			POJAV NA VODI NAŠ IZDELEK		
KRAJ V SLOVE- NIJI				5	FRANC. REKA BAZA (KEM)					15		23., 11., 12. ČRKA
PERZJ- JA		19			SAMO ANGLE- ŠKI DVEJ			PLOŠČ. MERA	ANICA ČERNE			11 URAN TISTI (SRBSKO)
OROŽJE (ANGL.)			6	MAČKA						POT	21	
1., 19., 11. ČRKA				KRANJ- SKA TO- VARNA	8. ČRKA REDKET- SEM. IME		POLMER			KEM. ELEMENT DUŠIK	23	8
	POLJSKI PRIDE- LEK	6., 10., 14. ČRKA TOVARNA ČRNUČAH				TEK V NARAVI		MARJETA FALK ZAVAD- LAV		16		PIJAČA STARIH SLOVANOV
IME ČRKE	18			RIBIŠKA MREŽA ISTI ČRKI	7		1. ČRKA ROMUN. PRITOK DONAVE		SRB. M. IME		20	
DEL ATOMA		2							KAMBOĐA ŽVEPLO			MITJA ANDOL- SEK LUXEMBURG YSE V REDU
PREŠER- NOV NA- GRAJENEC (1959)							12			1		ITALIJA
ENAKA SAMO- GLASNI- KA				KRAJ V SEVERNI ITALIJI								9 GORSKI REŠ. ČOLN

Za nagradno križanko, ki je bila objavljena v prejšnji številki, smo dobili rekordno rešitev, kar 168. Izzrebani so bili naslednji reševalci: prva nagrada 170 din Marija Legat, druga 110 din Ivan Ptiček in Marija Beguš, tretja 80 din Marjan Tomažič in Stojan Strnad. Današnja križanka in rešitev je malo drugačna kot navadno. Rešite križanko in tako dobite od št. 1 — 24 ustrezne črke. Prenesite črke v spodnje kvadratke. Dobili boste geslo, ki je rešitev današnje križanke in nam ga pošljite do 3. marca 1980.

Po novi smeri na Mt. Everest

21. aprila se spet vzpenjam na T1, ki je med tem časom postal že naš drugi dom.

V snežni dvorani počivajo prijatelji, ki so se danes vrnili z naporenega dela. Postavili so prvi šotor na T3 in bodo jutri sestopili naprej v bazni tabor. Luknja postane skoraj pretesna za vse, ki bomo nocoj prespali v njej, zato pa je v njej prijetno toplo, medtem ko zunaj brije mrzel veter s Tibeta.

S prvimi sončnimi žarki naslednjega dne se odpravljamo na pot preko sedla Lho-la. S seboj nosimo hrano in opremo za T3. Našo skupino sestavljajo poleg mene še Vanja, Marjan in Viki ter pet šerp. Tudi tokrat se z lahko vzpenjam po fiksnih vrhov vse do skalnega rebra pod T2, kjer prvič začutim rahle bolečine na desni strani trebušne prepone, ki me prisilijo, da tempo precej zmanjšam.

T2 je zavrt v meglo, iz katere rahlo sneži, zato takoj zlezem v enega od treh šotorov, ki že stojijo v snežnem pobočju.

Ko pridejo še šerpe in Vanjo, Viki ter Marjan, pričnemo z delom. Ves preostali del dneva porabimo za postavljanje četrtega šotora na drugem višinskem taboru.

Sele zvečer, ko se spravimo v šotore, pričnemo misliti na skromno večerjo. Z Vanjem si spečeva jajca v prahu, za boljši okus pa dodava še mesni doručak, nakar popijeva še večje količine limonade in večerja je pri kraju.

Ob prvi jutranji uri za zvezo z baznim taborom je vreme zunaj precej klavrno. Megleno je in sne-

ži. Čez dobro uro skozi meglo prodre sonce in vreme se v hipu spremeni. Pričnemo se pripravljati na vzpon proti T3.

Že po prvih korakih, ki jih naredim, čutim, da z menoj danes nekaj ni v redu. Noge se mi zdijo težke, kot bi bile svinčene, in kljub močni volji me nikakor nočejo ubogati. Zatem se mi pojavi še bolečina v desni preponi, ki je danes mnogo hujša kot včeraj, ko sem se vzpenjal na T2. Vsakih nekaj korakov postane tako nezonsna, da mi zapira sapo in potrebujem vedno daljše počitke. Počasi me prehitijo ostali fantje in potem še šerpe, medtem ko sam vedno bolj zaostajam. Nekaj časa še brezupno vztrajam in upam, da bo kriza le minila. Na višini 7.000 metrov pa je tudi upanja konec. Spoznam, da se bom moral obrniti. Dolgo časa sedim ob gazi, ki se vije navzgor proti T3, brez vsake volje. Na misel mi pridejo besede, ki jih je pred nekaj dnevi izrekel Ivč Kotnik: »Dokler te na tem ogromnem hribu daje samo sapa, je še vse v redu, kakor hitro pa te zvije še kaj drugega, je konec upanja na vrh.« V tem trenutku sam na sebi pričnjam čutiti resničnost njegovih besed.

Za sestop je potrebno prav toliko volje kot za vzpon, saj se zaradi močnih bolečin le počasi lahko spuščam po vrhov. Proti večeru v snežni plohi dosežem T1, kjer prebijem noč v snežni luknji in naslednje jutro sam sestopim naprej v bazni tabor, kjer sonce podnevi že kar prijetno greje. Najprej poiščem doktorja Vavkna in mu ves slabe volje potožim o svojih težavah. Po njegovem mnenju je vzrok mojih težav »divjanje«, ki sem ga v

prejšnjih dneh uprizarjal na hribu, zaradi česar sedaj plačujem ceno. Predlaga mi daljši počitek v baznem taboru.

Toda v baznem taboru zdržim le dva dni, nakar je mojega potrpljenja konec in tretji dan me nihče več ne more zadržati v dolini.

Doktorju, ki mi priporoča vsaj še dan ali dva počitka, zagotovim, da je z menoj vse v najboljšem redu, in si tako izprosim dovoljenje za vzpon pri Škarji.

Popoldne skupaj z rekonvalescentom Štefanom, ki je ravnokar prebolel vnetje srednjega ušesa, zapuščam bazni tabor z novim upanjem v sebi.

V T1 prebijem že ne vem več točno katero noč. Naslednji dan v lepem vremenu s Štefanom nadaljujemo vzpon na T2. Tokrat se vzpenjam bolj počasi in previdno. Od časa do časa začutim rahlo bolečino, vendar me zaenkrat ne ovira pri plezanju. Pozno popoldne tako spet prideva na T2, kjer doživiva lep in miren večer. Počutim se dobro in prav z veseljem odmetavam sneg okoli šotora. Ob sončnem zahodu se spravim nazaj pod platneno streho k Štefanu, ki je medtem že pristavil večerjo. Danes si privoščiva »srbski pasulj« in seveda še glavni višinski obrok, to je veliko čaja in kompota.

Sledi še radijska zveza z »bara sahabom« Tonetom. Poslušava tudi razgovore z ostalimi tabori, iz katerih se da sklepati, da je bil dan na gori zelo živahen.

Med drugim bo danes prva skupina že prespala na T4, ki je bil postavljen na višini 7.600 metrov, in jutri začela plezati v sami vršni piramidi Mt. Everesta. (se nadaljuje)

Zvone Andrejčič

Program kina Radovljica

od 28. februarja do 2. aprila 1980

MRZLICA POLETNI NOČI
nemška barvna glasbena komedija
28. 2. ob 20. uri, 2. 3. ob 18. uri

RESNIČNE ZGODBE II. DEL
nemški barvni film
1. in 2. 3. ob 20. uri

VINETOU IN VELIKA MEDVEDNICA
nemški barvni pustolovski film
1. 3. ob 18. uri, 4. 3. ob 20. uri

TOVARIŠIJA
jugoslovanski barvni film
3. in 5. 3. ob 20. uri

EMANUELA BELA IN ČRNA
italijanski barvni film
6. in 10. 3. ob 20. uri

ZADNJI VALČEK
ameriški barvni film
7. in 12. 3. ob 20. uri, 8. 3. ob 18. uri

BRODOLOMCI IZ BOEINGA
747
ameriški barvni film
8. 3. ob 20. uri, 9. 3. ob 18. uri

BETSY
ameriški barvni film
9. in 11. 3. ob 20. uri

BOJ ZA ŽIVLJENJE IN SMRT
nizozemski barvni vojni vohunski film
13. in 17. 3. ob 20. uri

KRALJ MAMIL
ameriški barvni film
14. in 19. 3. ob 20. uri

GLOBINA
ameriški barvni krim. film
15. 3. ob 18. uri, 16. in 13. 3. ob 20. uri

VOJNA ZVEZD
ameriški barvni fantastični film
15. 3. ob 20. uri, 16. 3. ob 18. uri

RESNIČNE ZGODBE I. DEL
zahodnonemški barvni film
20., 24. in 26. 3. ob 20. uri

POJDI MAMI, OČKA DELA
francoski barvni film
21. 3. ob 20. uri, 22. 3. ob 18. uri

AVTO MORILEC
ameriški barvni pustol. film
22. 3. ob 20. uri, 23. 3. ob 18. uri

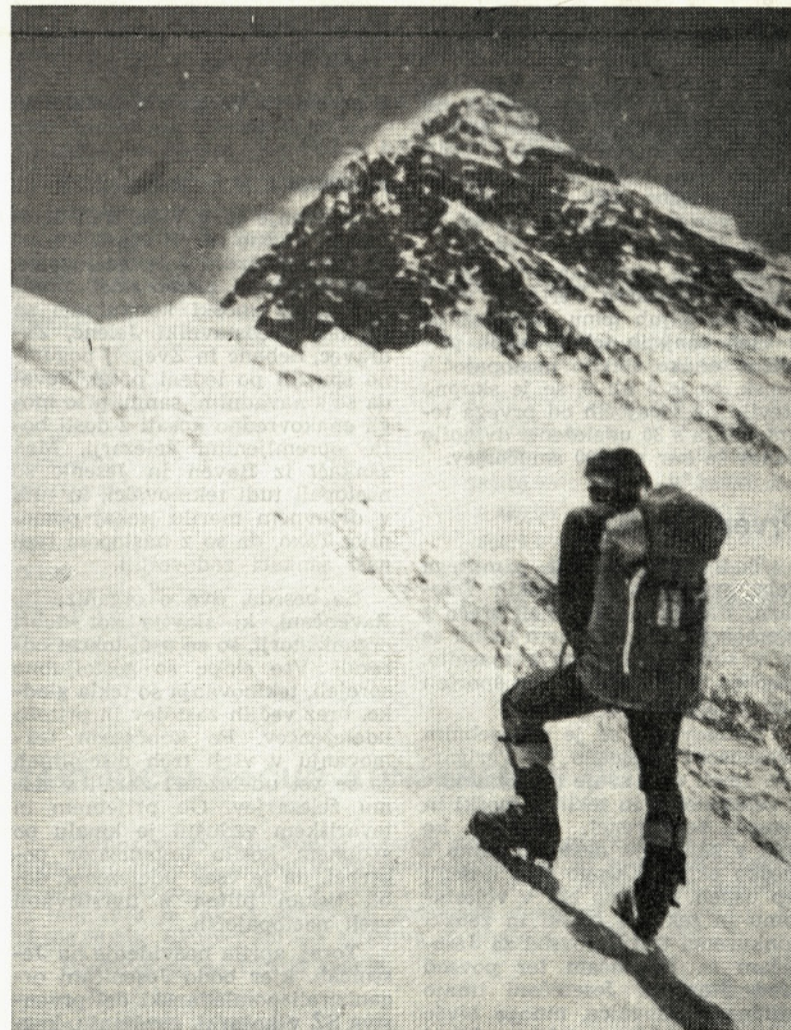
NACIONALNA KLASA
jugoslovanski barvni film
23. in 25. 3. ob 20. uri

TIGER JE SE ŽIV
amer. barvni pustolovski film
27. in 31. 3. ob 20. uri

BLAGO ŠPANSKIH GALEJ
zahodnonemški barvni pustolovski film
28. 3. in 2. 4. ob 20. uri, 29. 3. ob 18. uri

SOSEDA
italijanski barvni film
29. 3. ob 20. uri, 30. 3. ob 18. uri

JUNAKI DIVJINE
hongkonški barvni pustolovski film
30. 3. in 1. 4. ob 20. uri

Proti T3, v ozadju vršna piramida Mt. Everesta

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarne — Veriga n. sol. o., Lesce. Izhaja enkrat mesečno. Ureja uredniški odbor: Kozamernik Marjana, dipl. oec., Arh Zdenka, Vidic Božena, Vovk Franci in Torkar Mitja. Odgovorni urednik Torkar Mitja.

Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informiranje SRS prosto plačila prometnega davka — Tiska Tiskarna Ljubljana.